

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460526

14. De Consanguinitate, & Affinitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61800)

ro legalis, quæ datur inter carnales filios adoptantis & adoptatum, inter eos matrimonium in perpetuum non dirimit, sed tam diu tantum, quamdiu durat adoptio, & filii sive carnales sive adoptivi sunt sub potestate adoptantis. *per c. un. h. t. l. 17. ff. de Rit. nupt. Rmus Maurus Oberascher de Matr. c. 4. §. 5.*

§. VII.

12. *Contraria cognationi legali, ejusque impedimento est dispensatio, quæ tollitur; quamvis verò prorsus dubitandum non sit, S. Pontificem posse in hoc impedimento dispensare, in linea tamen recta, sicut & in affinitate legali difficillimè, & non nisi gravi ex causa dispensat. Quod lineam transversalem, seu fraternitatem legalem attinet, in ea rarò petitur dispensatio, quandoquidem in promptu est emancipatio, quæ cognationis legalis impedimentum amoveatur ita, ut adoptatus citra ullam dispensationem cum filia carnali adoptantis matrimonium inire possit. Sanchez lib. 7. disp. 63. n. 24.*

TITULUS XIII.

De eo, qui cognovit consanguineam uxoris suæ, vel sponsæ.

Perspectâ cognatione spirituali, & legali videndum porro de cognatione naturali, quæ in vulgari sermone consanguinitatem, & affinitatem complectitur juxta *c. quod autem. §. causâ 35. q. 5.* ubi ita Alexander: *quod autem frater, sororve uxoris tuae cognati tui dicuntur, equivocationis jure fit.* Evidem S. Pontifex hic attingit affinitatem contractam ex copula habita cum consanguinea uxoris, vel sponsæ, nos verò, quia hæc cum consanguinitate, & affinitate legitima omnino connexa est, de iis simul tractabimus *inulo sequenti.*

TITULUS XIV.

De Consanguinitate, & Affinitate.

DUæ ergo sunt partes hujus tituli: prima exhibet impedimentum consanguinitatis; altera impedimentum affinitatis.

Pars I.

De Consanguinitate.

SUMMARI A.

1. Consanguinitas quid nominis? 2. Quid rei? 3. 4.
5. Quotuplex? 6. 7. 8. Origo consanguinitatis, & quo jure dirimat matrimonium? 9. 10. 11. Quos inhabiles ad matrimonium contrahendum? 12.
13. 14. Traduntur regule computandi gradus consanguinitatis. 15. 16. Adducuntur ejus effectus.
17. 18. An, & quando in impedimento consanguinitatis locus sit dispensationi?

§. I.

Consanguinitas dicitur quasi una & communis sanguinitas, seu sanguinis unitas, vernacula ein Blutsverwandtnus/Blut-Freundschaft. Unde consanguinei, qui quasi ex uno & communi sanguine propagati sunt, sive qui unum, & communem sanguinem habuerunt, sicut cognati ab eo dici putantur, quasi qui unâ, communiterve orti, progenitque sunt, teste Modestino in *l. non facile. 4. §. 1. ff. de Gradib. & affinit.*

§. II.

Definitur Consanguinitas, quod sit propinquitatis, seu vinculum personarum, ab eodem stipite descendentium, carnali propagatione contractum. *D. Thom. in 4. dist. 40. q. un. a. 1.*

Verba hujus definitionis: *ab eodem stipite*, intelligenda sunt de stipite propinquo: nam descendentes ab eodem stipite, seu parente, planè remoto, non sunt consanguinei: alioquin omnes homines, utpote ab eodem stipite Adamo,

Adamo, & Eva descendentes, consanguinei forent. Covar. de Matr. lib. 1. p. 2. c. 6. n. 1. Neque, si communis stipes nimio intervallò distat, ob diversam commixtionem iudiciò hominum idem sanguis amplius censetur moraliter participari, nec singularis aliquis affectus durare, saltem inter collaterales. Quod addo; quia in linea ascendentium, & descendentium naturalis ratio, & respectus filiorum erga Parentes singularem affectum dicit, & consanguinitatem, seu sanguinis communicationem manifestè connotat, quanquam gradus amplius numerari, & satis distingui nequeant, adeo ut Protoparens Adamus omnium suorum Posterorum verè adhuc sit cognatus.

Præterea in eadem definitione adjicitur: *caruali propagatione contractum*: ad differentiam affinitatis, quæ est necessitudo personarum ex carnali copula proveniens, & ad differentiam etiam cognationis spiritualis, prout & legalis. Vincent. de Just. de Dispensationibus matrimonialibus lib. 2. cap. 3.

§. III.

3 *Dividitur* Consanguinitas I. in naturalem tantum, & in naturalem ac civilem simul. Naturalis tantum est, quam sola natura non autem lex novit, aut approbat, vel quæ ex sola scemina æstimatur. d. l. 4. §. 2. ff. de Gradib. Qualis est cognatio servilis, qua de tit. Instit. de Cognat. servili. & cognatio concubinaria, aut fornicaria. d. l. 4. §. 2. l. 2. ff. Unde cognati. l. 14. §. 1. de Ritunupt. Naturalis & civilis simul est, quæ ex justis & legitimis, id est, legibus approbatis nuptiis ortam trahit, & propterea legitima nuncupatur. d. l. 4. §. 2. ff. de Gradib.

Planè ratione matrimonii contrahendi præsertim de Jure Canonico nulla diversitas, aut differentia est inter consanguineos, liberos, aut servos, legitimos, aut illegitimos. Proinde sanguinis conjunctio æquè inter hos, ac illos

impedit matrimonii copulationem. c. 10. de Probat. l. 14. §. 2. l. 54. ff. de Ritunupt. §. il. lud. 10. & ibi DD. communiter. Instit. de Nuptiis. Quoniam in matrimoniis contrahendis naturale jus, & pudor inspiciendus est. cit. l. 14. §. 2. & quod ad jus naturale attinet, omnes homines æquales sunt. l. quod attinet. 32. ff. de R. J.

II. Dividitur Consanguinitas in cognationem, & agnationem. Cognatio in specie sic dicta est, quæ per lineam terminam contingit. §. 1. Instit. de Legit. agnat. tut. l. 10. §. 2. ff. de Gradib. ubi traditur, eos, qui per sceminini sexus personas cognatione junguntur, agnatos non esse, sed aliàs naturali jure cognatos; quales sunt fratres, aut sorores uterini tantum, qui scilicet ex eadem matre, sed diversis Patribus nati sunt: item consobrini, amitini, avunculus, matertera, & reliqui cognati materni, die von der Mutter Bluts Freund seynd. d. l. 10. §. 2. 6. & 13. Agnatio est cognatio, aut consanguinitas per lineam paternam, & virilis sexus personas, seu mares tantum; quales sunt fratres ex eodem Patre nati, frater, fratris filius, neposque ex eo: item patruus, & patrum filius, neposque ex eo, & reliqui cognati paterni. d. §. 1. Instit. de Legit. agnat. tut. d. l. 10. §. 2. 4. & 13. l. 2. §. 1. ff. de Suis & Legit. Qui scilicet idem gentilitatis nomen, eandem familiam, & eandem insignia habent, die eines Nahmens/ Geschlechts/ Schild/ und Helms seynd.

Verum & hoc vocum discrimen in materia matrimoniali non observatur, sed una pro altera liberè ponitur. c. 1. & 2. causâ 35. q. 2. An, & quatenus in successibus hæreditariis velut in feudis attendatur? alibi diximus.

III. Consanguinitas solet dividi in stipitem, lineam, & gradum.

Stipes est caput, seu initium cognationis, unde cæteri descendunt: sive, est persona illa, ex qua immediatè, vel mediatè, ortum

trahunt personæ consanguineæ, sive sit mas, sive femina. Sic pater, vel mater est communis stipites respectu duorum fratrum; avus, vel avia respectu duorum patruelium, vel consobrinorum, &c.

Linea est ordinata collectio, & subordinatio personarum ab eodem stipite descendit, gradus continens, & cognationes distinguens. Et hæc linea alia *recta*, alia *obliqua*, seu *collateralis* dicitur. l. fin. ff. de Ritu nupt. l. 1. & 9. ff. de Gradib. & affin. Linea *recta* continet liberos, & parentes, estque vel descendens, vel ascendens. Descendens est, quæ deorsum versus rectâ tendit, & in qua rectâ descendimus à persona generante ad personam generatam; ut à patre, vel matre ad filium, & filiam, inde ad nepotem, & neptem pronepotem, proneptem, &c. Ascendens est, quæ sursum versus rectâ tendit, & in qua rectâ ascendimus à persona generata ad personam generantem; ut à filio & filia ad patrem, & matrem, inde ad avum, & aviam, proavum, & proaviam, abavum, & abaviam, &c. Linea *obliqua*, seu *collateralis* complectitur fratres, sorores, ac ceteros cognatos, qui nec à nobis geniti sunt, neque nos genuerunt, sed tamen ab uno stipite, seu sanguine proveniunt. Quæ linea rursus dividitur in æqualem, & inæqualem. Æqualis est, in qua concurrunt ii, qui pari gradu distant à communi stipite; ut duo fratres, aut sorores, duorum fratrum, aut sororum filii, &c. Inæqualis est, in qua collocantur ii, quorum alter remotior est à communi stipite, alter stipiti propinquior; ut frater, & fratris filius.

Gradus nil aliud est, quam distantia unius personæ ab altera in eadem linea, quatenus scilicet plures, vel pauciores sunt personæ, quibus mediatis pervenitur ad stipitem communem, à quo consanguinitas, & ejusdem sanguinis origo derivatur: finguntur enim gradus ad modum, ac similitudinem

scalarum, quas ita ingredimur, ut à gradu in gradum proximum, qui ex illo quasi nascitur, transeamus. l. 10. §. 10. ff. de Gradib. & affin.

§. IV.

Causa efficiens consanguinitatis, ejusque 6
impedimenti est duplex: remota, & proxima.

Remota est jus. Quamvis autem consanguinitas ipsa inter quascunque personas, etiam infideles, consurgat ex jure naturali, cum natura dicat ex sanguinum communicatione oriri conjunctionem, & reverentiam quandam naturalem; attamen vim dirimendi matrimonium universim à jure naturæ non habet, sed eo jure juxta probabilior sententiam solum dirimit matrimonium in gradibus lineæ rectæ, & in primo gradu lineæ obliquæ, seu collateralis: ex quo actus conjugalis, ob turpitudinem, quam præfert, per se est contra naturalem pudorem, & reverentiam, quam descendentes debent suis progenitoribus, & fratres sororibus. Latè *Rmus* Maurus Oberascher de Matr. tr. 2. c. 4. §. 4. q. 2. In reliquis autem gradibus non nisi Jure Ecclesiastico matrimonio obstat per c. gaudemus 8. de Divortiiis. Ubi Innocentius III. decernit, non esse separandos conjuges, qui tempore infidelitatis in secundo, & aliis ulterioribus consanguinitatis gradibus matrimonium contraxerunt, eò quòd licitè id contraxerint, utpote Canonicis constitutionibus non adstricti.

Causa efficiens proxima est carnalis pro- 8
pago: quia consanguinitas non oritur ex quacunque dependentia: quippe alioquin Angeli essent consanguinei DEI, cum ab ipso creati sint: & Eva consanguinea Protoparentis Adami, ut quæ de ejus costa formata est. Est tamen Christus consanguineus B. V. Mariæ, cum ex ejus purissimo sanguine quoad naturam humanam conceptus sit, ab eaque acceperit id, quòd ceteræ matres ex parte sua solent filiis communicare. S. Thom. 3. part. q. 33. art. 4. in C.

T

§. V.

§. V.

9 *Subjectum* consanguinitatis, hujusque impedimenti sunt personæ, quæ sanguinis vinculo colligantur, & propterea inter se invicem matrimonia contrahere prohibentur. Quod ut plenè appareat, distinctè per lineas, ac gradus discurre, &

Dico I. In *linea recta* matrimonium contrahere prohibentur in *primo gradu* Pater cum filia, & mater cum filio: in *secundo* avus cum nepte, & avia cum nepote: in *tertio* proavus cum pronepte, & proavia cum pronepote: in *quarto* abavus cum abnepte, & abavia cum abnepote: nec non reliqui majores, seu ascendentes cum suis posteris, ac descendentibus in infinitum. §. 1. *Instit. de Nupt. l. 53. & ult. ff. de Rit. nupt. c. 17. 18. & 19. causâ 35. q. 3. Navar. in Sum. c. 22. num. 28. Bellarm. de Matr. tom. 3. controvers. c. 28.* Neque obstat *c. non debet h. t.* ubi dicitur, quòd prohibitio copulæ conjugalis quartum consanguinitatis gradum de cætero excedere non debeat; hoc namque de collateralibus accipiendum est: neque jus Civile, quod hoc in casu super honestate naturali fundatum est, per generalem dispositionem canonicam correctum esse, inquit Panormit. in *d. c. non debet.*

10 Dico II. In *linea obliqua*, seu *collaterali* nequit matrimonium consistere in *primo gradu* inter fratrem, & sororem: in *secundo* inter duos patruales, id est, duorum fratrum liberos; vel inter consobrinum, & consobrinam, id est, duarum sororum, aut etiam fratris, & sororis filium, & filiam: in *tertio* inter sobrinum, & sobrinam, id est, inter patruelum, vel consobrinorum liberos: in *quarto* inter sobrinorum filium, & filiam, sive inter patruelum, & consobrinorum nepotem, ac neptem. In reliquis ulterioribus gradibus lineæ obliquæ hodie cessat impedimentum consanguinitatis per *d. c. non debet 8. h. t.* etsi olim usque ad septimum gradum se ex-

tenderit, ut constat ex *c. nulli 19. causâ 35. q. 3. c. ad sedem 2. ead. causâ 9. 5.*

Dico III. In *linea obliqua inæquali* consanguinitas dirimit matrimonium in *secundo gradu* inter patruum, aut avunculum, & fratris, vel sororis filiam; inter amitam, aut materteram, & sororis, vel fratris filium: in *tertio* I. inter fratrem, (qui patruus magnus, aut avunculus magnus dicitur) & fratris, vel sororis neptem; inter sororem (id est, amitam, aut materteram magnam) & fratris, vel sororis nepotem: II. inter fratris, vel sororis filium, & fratris, vel sororis neptem; inter fratris, vel sororis filiam, & fratris, vel sororis nepotem: in *quarto gradu* I. inter fratrem (scilicet propatruum, aut proavunculum) & fratris, vel sororis proneptem; inter sororem (id est, proamitam, aut promaterteram) & fratris, vel sororis pronepotem: II. inter fratris, vel sororis filium, & fratris, vel sororis proneptem; inter fratris, vel sororis filiam, & fratris, vel sororis pronepotem. III. inter fratris, vel sororis nepotem, & fratris, vel sororis proneptem; inter fratris, vel sororis neptem, & fratris, vel sororis pronepotem. In reliquis gradibus ulterioribus nullum matrimonio ponitur obstaculum *d. c. non debet h. t.* Unde si remotior gradus extra quartum sit, nullâ opus erit dispensatione. Sanchez lib. 7. *de Matr. disp. 53. n. 5. Pontius lib. 8. c. 17. §. 5. n. 26.* referens, à S. Congregatione ita decisum fuisse.

In factis *dubitatam* scio: an consanguinei in *tercio*, aut *quarto gradu* saltem eo casu matrimonium contrahere possint, quo consanguinitas est illegitima, ac ex copula illicita ortum habet?

Ratio dubitandi est, quòd ex dispositione juris communis æquiparentur consanguinitas, & affinitas, nec latius una, quàm altera extendenda sit; affinitas verò ex copula illicita non egrediatur secundum gradum juxta Tri-

dent. *sess. 24. de Reform. matrim. c. 3.* Sed negativa tenenda est, ex quo de jure Canonico in ordine ad matrimonium nulla fit distinctio inter consanguinitatem legitimam, & illegitimam, seu ex copula illicita ortam. Neque juvat, quod affinitas ex copula illicita matrimonium solum usque ad secundum gradum dirimat: hoc enim ad consanguinitatem porrigi nequit: cum idem de illa nullibi statuat. Nec in omnibus, & per omnia cognatio & affinitas æquiparantur: major namque est conjunctio ex consanguinitate, quam affinitate: & frequentius nascitur affinitas ex copula illicita, quam consanguinitas, ut adeo potius illa, quam consanguinitas matrimonio periculosa sit, consequenter ad pauciores gradus restringenda. Confer. Vincent. de Just. de *Dispens. matr. lib. 2. c. 3. n. 14.*

§. VI.

Forma consanguinitatis consistit in attinentia cognatorum, quæ ut appareat, graduum supputatio ritè instituat, oportet. Computantur autem gradus aliter secundum Jus Civile, aliter secundum Jus Canonicum.

Jure Civili prodita est unica, & perpetua regula: quot sunt generationes inter personas, hæc quarum consanguinitate queritur, tot sunt gradus. §. *hæstennus 7. Instit. de Gradib. cogn.* Unde in linea recta si queratur, quoto gradu distet pater à pronepote, connumera generationes, ut: pater genuit filium, filius nepotem, nepos pronepotem; & dic, sunt tres generationes, ergo pater à pronepote tertio distat gradu. Similiter si queratur, quoto gradu filius distet ab abavo, iterum connumera generationes, ut: filium genuit pater, patrem avus, avum proavus, proavum abavus, & dic, inter filium & abavum sunt quatuor generationes, ergo etiam tot gradus. In linea obliqua si queratur, quoto gradu frater tuus distet a te, connumera generationes, ut: pater meus genuit me, & idem genuit fratrem meum, &

dic: duæ sunt generationes inter me & fratrem meum, ergo quoque duo gradus. Si porro queratur, quoto gradu distet à te fratris tui filius, iterum connumera generationes, ut: pater meus me genuit, idem pater genuit fratrem meum, & frater meus filium; & dic: sunt tres generationes, ergo tertio gradu à me distat fratris mei filius.

Jure Canonico extant tres regulæ. *Prima* in linea recta, puta ascendente, vel descendente: quot sunt persona, tot sunt gradus unâ demptâ, nempe stipite communi. Cur autem hæc persona negligenda sit, hæc allegatur ratio, quod personæ hic non absolute considerentur, sed relatè, quatenus vel hæc illas generant, vel hæc ab illis generantur, ut adeo generationes intercedentes hic æquè considerentur, quàm in Jure Civili, & hæc regula coincidat cum regula Juris Civilis. *Secunda* in linea collateralis aequali: quoto gradu utraque persona, vel altera earum distat à communi stipite, eodem gradu distant inter se. Sic duo fratres, & sorores distant à se invicem primo gradu, quia reducti ad lineam rectam primo gradu distant à patre suo, qui est communis stipites: patruales, vel consobrini sunt in secundo gradu, quia in linea recta distant duobus gradibus à communi stipite, avo videlicet, vel avia; & sic deinceps. *Tertia* in linea collateralis inæquali: quoto gradu remotior distat à stipite communi, eodem gradu distant inter se. Hinc scire vis, quo gradu distet à patruo tuo, examina, quoto gradu distet à communi stipite vestro, qui est avus, & invenies, te distare secundo gradu, ergo etiam distabis à patruo tuo secundo gradu, & ita ulterius. *c. ad sedem 2. c. parentele 4. causa 35. q. 5. c. fin. h. t.*

Porro in matrimonio ad effectum impedimenti dirimentis constituendi supputatio graduum ad ductum Juris Canonici instituenda est, utpote in materia spiritali, in qua

T 2

leges

leges Civiles SS. Canonibus assurgunt. Clariss. D. D. Woller, Magnum Themidos Decus Select. 99. Juris. q. 1. n. 16. In materia autem successionis ab intestato, tutelæ legitimæ, retractus, & ubicunque vel ex dispositione juris, vel statuto, aut conventionem hominum de certo consanguinitatis gradu mentio fit, num secundum Leges, vel Canones hæc supputatio graduum fieri debeat? non una omnium opinio est. Aliqui contendunt, quodlibet jus servandum esse in suo foro, ceu in materia indifferenti, adeoque in terris Pontificiis, & tribunalibus Ecclesiasticis inter Clericos, & in omnibus causis Ecclesiasticis gradus cognationis juxta regulas SS. Canonum dinumerandos esse. Alii sustinent, in causis matrimonialibus indistincte Jus Canonicum, & in materia successionum ab intestato indifferenter Jus Civile etiam in terris Papæ, ac inter Clericos attendendum esse, in aliis verò contractibus, & dispositionibus jus quodlibet in suo foro. Ita Covar. de Matr. p. 2. c. 6. §. 6. n. 8. Gutierrez c. 98. n. 11 Sanchez lib 7. disp. 50. n. 8. Mihi probatur eorum sententia, qui docent, etiam in tutela, & quibuscunque causis, aut contractibus, solâ materiâ matrimoniali exceptâ, indistincte secundum leges Civiles consanguinitatis gradus computandos esse tam in foro sæculari, quàm Ecclesiastico: cum Jus Canonicum præcisè in ordine ad matrimonium allegatas regulas præscripserit, per d. c. ad sedem. causa 35. q. 5. & c. fin. h. t. quoad alios autem casus nihil omnino statuerit; ut proinde locus non sit illi regulæ: quodlibet jus in suo foro servandum; sed illi: quod ubi Jus Canonicum in re aliqua profana deficit, recurrendum sit ad Jus Civile. Barb. in c. fin. h. t. n. 4. Stephan. Gratian. discept. forens. lib. 1. c. 87. n. 1. cum Baldo, Decio, & aliis citatis.

§. VII.

15 Effectus consanguinitatis, ejusque impedimenti est vel primarius, vel secundarius.

Primarius est, quod inter personas consanguineas saltem usque ad quartum gradum inclusivè tam in linea recta, quàm obliqua dirimat matrimonium. c. 8. & 9. h. t. Cujus rationes variæ assignantur, quas videre est apud Zoël. h. t. n. 7. inter alias tamen ista valde notabilis est, quam depromit D. Gregor. in c. quædam. 20. causa 35. q. 3. ubi dicit, experimento esse compertum, ex conjugio propinquorum sobolem minus bene succrescere; quod sanè & hodierni temporis frequentia exempla confirmant.

Secundarius effectus est poena, quam incurrunr consanguinei, qui in gradu prohibito matrimonium ineunt, ac incestas nuptias contrahunt. Est autem contra hos in Jure Canonico statuta excommunicatio, quam ipso facto incurrunt, nisi probabilis ignorantia, vel metus excuset. Clem. un. h. t. ubi & aliæ poenæ contra tales latæ confirmantur; quales de Jure Civili contra incestas nuptias contrahentes sunt honorum publicatio, exilium, & verberatio, si sit persona vilis. auth. incestas. C. de Incest. nupt. c. cum secundum leges. 19. de Harret. in 6. Covar. de Matr. d. c. 6. §. 8. Quæ poenæ, maximè canonice locum habere videntur, etiamsi nuptiæ non sint consummatæ. Zoël. h. t. n. 16. Bene tamen advertit Canislin c. non debet 8. Eod. cum Julio Claro in §. incestus n. 3. cum de Jure Civili nuptiæ incestæ inter consanguineos tantum sint inter ascendentes, & descendentes, vel inter fratrem, & sororem, ejusque filiam. §. 1. & seq. Inst. de Nupt. poenas à Jure Civili statutas non esse extendendas ad illas nuptias, quæ duntaxat de Jure Canonico sunt incestæ, non autem de Jure Civili, arg. l. Grachus. 4. C. ad Leg. Jul. de Adult. quamvis Covar. l. cit. & quidam alii DD. in hac parte dissentiant.

§. VIII.

Contraria consanguinitati, & ejus impedimento est dispensatio, quâ tollitur. Ubi præ-

praxi notandum, S. Pontificem in linea recta in infinitum, & inter fratres & sorores in nullo casu dispensare posse, aut debere. In secundo gradu lineæ collateralis dispensat solum inter Magnos Principes, & ob publicam causam etiam in combinatione primi & secundi gradus lineæ inæqualis; cujus exemplum est in Invictissimo Imperatore Nostro LEOPOLDO qui Anno 1666. 12. Decembris, Margaretham Theresiam Sororis suæ Mariæ Annæ, & Philippi IV. Hispaniarum Regis filiam in uxorem duxit. Idquæ decrevit Tridentinum sess. 24. de Reform. matr. c. 5. in fin. Inter tertio & quarto gradu S. Pontifex etiam inter privatos dispensare solet, facillè quidem, & sine alia causa, si defacto matrimonium in gradu prohibito bonâ fide & solemnitatibus Tridentini servatis contractum sit; nequaquam verò si sit celebratum scienter cum consanguinea, vel solennitate Parochi, & testium neglecta: non enim est dignus, ut Ecclesiæ benignitatem facillè experiatur, cujus salubria præcepta temerè contempserit, ut loquitur Trident. ubi supra. Quod si matrimonium necdum sit contractum, sed de eo contrahendo agatur, licet dispensatio concedi possit, rarò tamen, & nunquam sine justa causa concedenda est. Qualis causa censetur extinctio magnæ litis, pax consanguineorum, evitatio scandali, defectus dotis competentis, ut femina juxta conditionem nubat extraneo, loci angustia, vel familiæ amplitudo, conservatio illustri familiæ in eodem semine, excellentia meritorum dispensationem petentis, & si quæ alia. Gutierrez *Can. qq. lib. 2. c. 15.* & DD. ab eo laudati.

Pars II. De Affinitate.

SUMMARIA.

19. Affinitatis etymologia. 20. Definitio. 21. 22.

23. Divisio. 24. 25. Origo. 26. 27. 28. Quos efficiat affinitas, & affinitatis impedimentum? 29. Ratio computandi gradus affinitatis. 30. 31. Eiusdem effectus. 32. De Dispensatione in impedimento affinitatis.

§. I.

Affinitas appellatur, quasi duorum ad unum finem unitas, eò quòd duæ cognationes diversæ per nuptias, vel coitum copulentur, & altera ad alterius cognationis finem accedat: cum enim per copulam vir, & femina efficiantur una caro, sanguis unius dicitur alterius sanguinem tangere. l. 4. §. 3. ff. de Gradib. & affin. Germanis significat eim Schwagerschaft.

§. II.

Definitur affinitas, quòd sit proximitas personarum ex carnali copula proveniens, omnino carens parentelâ. Hostiens. in *summa* h. 1.

§. III.

Dividitur affinitas I. in justam, seu legitimam, & injustam, seu illegitimam. Justa, sive legitima est, quæ causatur ex matrimonio, ita ut affines tantum dicantur conjux, & alterius conjugis consanguinei. d. l. 4. §. 3. ff. de Gradib. & affin. Illegitima, quæ nascitur ex fornicatione, adulterio, vel ex alio illegitimo coitu. c. discretionem. 6. De eo, qui cognov. consanguinor. sua. In quo differt Jus Canonicum à Jure Civili, quò affinitas duntaxat ex justis nuptiis oritur. d. l. 4. §. 8.

II. Dividitur affinitas in tria genera. Primum est inter consanguineos viri, & uxorem ab eo cognitam, ac vice versâ inter consanguineos uxoris, & virum cognoscentem. Secundum genus dicitur, quando aliquis est affinis primi affinis, atque constituitur inter proximos affines, & maritum, vel uxorem affinis. Tertium genus reperitur inter affines, & conjugem illius, qui erat in secundo genere affinis. Ut ecce! si Titia meo fratri sit matrimonio consummato juncta, est mihi affinis in

primo genere: si postea defuncto meo fratre eadem Titia nubat Cajo, fiet mihi Cajus ex secundo genere affinis: & tandem si defuncta Titia Cajus ducat Mæviam, hæc mihi fiet affinis in tertio genere. Verum hodie secundum, & tertium genus affinitatis penitus sublatum est in *c. 8. h. t.* Quamobrem ducere licet novercam uxoris suæ defunctæ, vel ejus privignam, utpote in secundo genere affinitatis conjunctam, quidquid olim tum leges civiles, tum antiqui Canones in contrarium disposuerint.

23 III. Affinitas adinstar consanguinitatis dividitur in stipitem, lineam, & gradus.

Stipes est duplex illa persona, quæ per carnalem copulam commiscetur, in licita quidem uxor, & maritus; in illicita mas & femina ab eo cognita, qui affines non sunt, sed principium affinitatis. arg. *c. 5. h. t. l. 4. §. 3. ff. de Grad. & affin.*

Linea est vel recta, vel obliqua. Recta iterum ascendens, vel descendens. In linea recta ascendente ponuntur *vitricus*, id est, secundus maritus matris tuæ, & *noverca*, id est, secunda uxor patris tui; *socer*, id est, mariti, vel uxoris pater, & *socrus*, id est, uxoris, vel mariti mater; *prosocer*, sive *socer magnus*, & *prosocrus*, sive *socrus magna*, id est, uxoris & mariti avus, & avia; & cæteri ascendentes utriusque conjugis. In linea recta descendente collocantur *privignus*, & *privigna*, hoc est, filius & filia ex priore conjugio; *gener* id est, filia maritus, & *nurus*, id est, filii uxor; *progener*, id est, neptis maritus, & *pronurus*, id est, uxor nepotis; & reliqui cognatorum descendentiæ conjuges. In linea obliqua, seu *transversa* constituuntur collateralium cognatorum conjuges, & conjugum cognati collaterales; nimirum *levis*, id est, frater, mariti, & *glos*, id est, soror mariti; *sororinus*, id est, maritus sororis, & *fratrissa*, id est, uxor fratris; & reliqui, qui nomina peculia-

ria in jure non habent. *d. l. 4. §. 9. ff. de Grad. & affin.*

Gradus affinitatis similiter ad modum consanguinitatis habet, & non alios, quam cognationis continet; cum inter affines nulla sit generatio, unde gradus desumantur. §. 7. *Inst. de Grad. cognat.*

§. IV.

Causa efficiens affinitatis, ejusque impedimenti alia est remota, alia proxima.

Remota est Jus. Ut verò consanguinitas, ita etiam affinitas tam legitima, quam illegitima est aliquod vinculum juris naturalis, quandoquidem natura ipsa instillat quandam conjunctionem, ac amicitiam ad ejus consanguineos, cum quo per commixtionem carnalem quis una caro; ac corpus unum factus est. Joan. Andr. in *c. 1. n. 3. de Convers. infid.* at quòd matrimonium dirimat, hoc habet à solo jure Ecclesiastico, ut docent communiter DD. Bonacin. *de Matrim. q. 3. punct. 12. prop. 37. n. 7.* Gutierrez *c. 99. n. 9.* Pont. *lib. 7. c. 34. n. 5.* Quamvis alii constanter, & valde probabiliter defendant, affinitatem legitimam saltem in primo gradu lineæ rectæ, scilicet inter vitricum, & privignam, inter novercam, & privignum, inter socerum, & nurum, inter socrum, & generum, jure naturali matrimonium irritare propter text. I. *ad Cor. 5.* & in *c. si vir, & uxor. causa 35. q. 3.* Sylvest. *V. Papa. q. 17.* Coninck. *disp. 32. dub. 4. conclus. 3. n. 43.* & Layman. *lib. 5. tit. 10. p. 4. c. 6. n. 5.*

Causa efficiens proxima affinitatis atque impedimenti hujus est qualiscunque copula carnalis, sive licita, sive illicita, modo fuerit perfecta, ac consummata, id est, apta ad generationem proles: quia per omnem, & solam talem copulam vir & femina sunt una caro, utrumque principium generationis, in qua unitate fundatur propinquitas affinitatis. *c. porro. 3. causa 35. q. 5. c. fraterni-*

tit. I. causâ 35. q. 10. Sanchez de Matrim.
disp. 63. num. 1.

§. V.

16 Subiectum affinitatis, ac huiusce impedi-
menti sunt personæ, nempe vir, & femina
cognitæ consanguinei; & scemina cognita,
æqui viri cognati, quas inter est huiusmodi
coniunctio, & obstaculum matrimonii usque
ad quartum gradum, si oriatur ex copula con-
iugali; c. non debet. 8. h. t. usque ad secun-
dum gradum verò, si ex concubitu illicito ori-
ginem trahat. Trident. sess. 24. de Reform.
matr. c. 4. quamvis olim indistinctè usque ad
septimum gradum matrimonium irritaverit
iuxta c. 2. 7. & 13. causâ 35. q. 3. Pro cuius
pleniori noticia lubet sigillatim eas personas
recensere, quas affinitas legitima à contractu
matrimoniali arceat. Itaque

Dico I. In linea recta affinitas dirimit ma-
trimonium in primo gradu inter vitricum &
privignam; inter novercam, & privignum;
inter locerum, & nurum; inter socrum, &
generum; in secundo Prolocer cum pronu-
tu, & profocrus cum progenero; in tertio
Ablocer cum abnuru, & ablocrus cum ab-
genero; in quarto Atlocer cum atnuru, &
atlocrus cum atgenero. Imò sunt, qui do-
ceant inter affines ascendentes, & descenden-
tes matrimonium iure naturali in infinitum
esse prohibitum, eò quòd tales personæ sibi
invicem parentum, liberorumque locò sint.
Sylvester V. matrimonium. 8. num. 15. dic. 6.
cui accinit Coninck disp. 32. dub. 4. concl. 3.
num. 54.

17 Dico II. In linea obliqua equali ob affini-
tatem matrimonium consistere nequit inter
fratrem & fratram, seu fratris defuncti uxo-
rem; inter sororem & sororium, seu sororis
defunctæ matritum; in secundo inter con-
sobrinam, (accipiendi nomen hoc in sensu
lato iuxta l. 19. C. de Nuptiis) & consobri-
næ viduum, inter consobrinum, & conso-

brini viduam; in tertio inter consobrini, vel
consobrinæ filium, & consobrini, vel con-
sobrinæ filii viduam; inter consobrini, vel
consobrinæ filiam, & consobrini, vel conso-
brinæ filiae viduum; in quarto inter conso-
brinorum nepotem, & consobrinorum ne-
potis viduam, & inter consobrinorum ne-
ptem, & consobrinorum neptis viduam, per
c. non debet. 8. h. t.

Dico III. In linea obliqua inequali affini-
tas irritat matrimonium in secundo gradu in-
ter fratris viduam, & fratris, vel sororis filium;
inter sororis viduum, & fratris, vel sororis fi-
liam; inter fratrem, & sororis, vel fratris filii
viduam; inter sororem, & fratris, vel sororis
filiae viduum; in tertio gradu I. inter fratris
viduam, & fratris, vel sororis nepotem; inter
sororis viduum, & inter fratris, vel sororis
neptem; inter fratrem, & fratris, vel soror-
is nepotis viduam; inter sororem, & fratris,
vel sororis neptis viduum. II. Inter fratris,
vel sororis filii viduam, & fratris, vel sororis
nepotem; inter fratris, vel sororis filiae vi-
duum, & fratris, vel sororis nepotem; inter
fratris, vel sororis filium, & fratris, vel soror-
is nepotis viduam; inter fratris, vel soror-
is filiam, & fratris, vel sororis neptis vi-
duum. In quarto I. Inter fratris viduam,
& fratris, vel sororis pronepotem; inter
sororis viduum, & fratris, vel sororis pro-
neptem; inter fratrem, & fratris, vel soror-
is pronepotis viduam, inter sororem, &
fratris, vel sororis proneptis viduum: II.
inter consobrini viduam; vel consobrini, vel
consobrinæ nepotem; inter consobrinæ vi-
duum, & consobrini, vel consobrinæ ne-
ptem; inter consobrinum, & consobri-
ni, vel consobrinæ nepotis viduam; inter
consobrinam, vel consobrini, vel consobri-
næ nepotis viduum. III. Inter consobri-
ni, vel consobrinæ filii viduam, & con-
sobrini, vel consobrinæ nepotem; inter

consobrinæ nepotem; inter

consobrini, vel consobrinæ filia viduum, & consobrini, vel consobrinæ neptem; inter consobrini, vel consobrinæ filium, & consobrini, vel consobrinæ nepotis viduam; inter consobrini, vel consobrinæ filiam, & consobrini, vel consobrinæ neptis viduum, per *d. c. non debet. 8. h. t.*

28 Ex his patet, ex matrimonio (& proportionaliter ex copula fornicaria) affinitatem solum nasci inter maritum, & consanguineos uxoris, & e contra inter uxorem, & consanguineos mariti, non verò inter utriusque, id est, mariti, & uxoris consanguineos; quamvis enim populariter, & communi loquendi usu, vel potius abusu conjugum quoque consanguinei se invicem affines salutare soleant, revera tamen non sunt, neque dictitia illa affinitas matrimonium inter eos impedit; hinc omnes consanguinei mariti; & consanguinei uxoris, sive sint ascendentes, sive descendentes, sive collaterales, & comprivigni inter se, & etiam pater & filius cum matre, & filia, & duo fratres cum duabus fororibus tam licite, quam valide matrimonium contrahere possunt. *c. quod super his. 5. h. t. §. 8. Instir. de Nuptiis.* Reverendissimus Maurus Oberacher de Matr. d. c. 4. §. 6. q. 2.

§. VI.

29 *Forma Affinitatis, & impedimenti affinitatis spectatur in proximitate personarum affinium juxta graduum distantiam.* Supputantur autem affinium gradus ex generationibus cognatorum juxta hanc regulam: *in quo gradu aliquis est consanguineus mariti, in eodem gradu intelligitur esse affinis uxoris; & e converso: in quo gradu aliqua est consanguinea uxoris, in eodem censetur esse affinis mariti.* *c. porro causâ 35. q. 5.* Unde consanguinei viri in primo gradu sunt affines uxoris in primo etiam gradu; & consanguinei viri in secundo gradu sunt affines item uxoris secundo, & sic deinceps. Idemque est de consanguineis uxoris.

Planè sicut in linea collateralis cognatorum gradus aliter computatur secundum Jus Civile, aliter secundum Jus Canonicum, ita etiam ratione affinium canonica graduum computatio differt à Civili. Sic namque Jure Civili Levir, glos, fratria, & sororius sunt in secundo affinitatis gradu, jure verò Canonico tantum in primo; quia hoc jure etiam fratres & sorores in primo sunt gradu consanguinitatis. Et quemadmodum computatio Canonica in consanguinitate solum procedit in causis matrimonialibus, in reliquis autem computatio civilis, ut *supra n. 14.* probavimus, ita pariter in causis matrimonialibus ratione affinitatis gradus ad ductum Juris Canonici computandi sunt, in reliquis secundum Jus Civile. *Carpz. de Arb. consang. disp. 1. th. 20. n. 46. & DD. passim*

§. VII.

Effectus affinitatis, ac ejusdem impedimenti alius est, si affinitas consideretur ut precedens matrimonium; alius, si ut subsequens.

Affinitas *precedens* matrimonium in gradibus prohibitis non tantum impedit sponsalia, ac matrimonium contrahendum, sed post sponsalia superveniens, licet sit illegitima, illa etiam dissolvit, ita ut inter sponsam & sponsam matrimonium absque dispensatione amplius consistere non possit, si unus ex sponsis alterius consanguineam in primo, vel secundo gradu carnaliter, & perfecte cognoverit. *c. 2. 8. & 9. De eo, qui cognovit consanguineam uxoris sue.* Quod si affinis defacto in gradu prohibito matrimonium contrahat, incurrit illas penas, quas incurrit contrahens in prohibito gradu consanguinitatis. *Clem. un. b. t. & ibi Interpp.*

Affinitas *subsequens* matrimonium sive consummatum, sive ratum tantum, id quidem non dissolvit. *c. 6. De eo, qui cognovit consanguineam uxoris sue.* conjugem tamen incestuosum privat jure petendi debitum conjugale, licet

red-

TITULUS XV.

De Frigidis, & Maleficiatis,
& Impotentia coeundi.

SUMMARIA.

1. *Definitur impotentia. 2. 3. 4. Dividitur. 5. 6. Quo jure dirimat matrimonium, & unde oriatur?*
 7. 8. 9. 10. 11. *Quinam censeantur impotentes?*
 12. 13. 14. *Recensentur requisita necessaria ad hoc, ut dirimat matrimonium. 15. Impotentia effectus.*
 16. *Sitne matrimonium restaurandum, si ob temporalem impotentiam dissolutum sit?*

Ultimum inter impedimenta dirimentia matrimonii est *impotentia*, qua de sub *presenti rubrica* ea duntaxat, quæ scitu necessaria, adferemus.

§. I.

Definitur impotentia, quod sit inhabilitas, seu ineptitudo ad exercendam copulam carnalem, aptam ad generationem humanam, inter impotentes matrimonium dirimens.

§. II.

Dividitur impotentia I. in naturalem, & accidentalem. Naturalis, seu, ut alii appellant, *intrinseca* est, quæ ex ipsius naturæ defectu oritur, & in viro plerumque est *frigidas*, in femina *arbitrario*. Accidentalis, seu, ut alii nuncupant, *extrinseca* est, quæ vel per demonis maleficium vel per hominis operam procurata, effectaque est.

II. *Dividitur impotentia* in perpetuam, & temporalem. Illa dicitur, quæ humana arte, seu etiam ordinariis Ecclesiæ remediis sine miraculo aut peccato, vel gravi corporis periculo tolli non potest. c. 2. & 3. h. r. Temporalis verò, quæ successu temporis, ut puta, crescente ætate, vel per artem chirurgicam absque gravi periculo, quamvis cum magno cruciatu (ad hunc enim perferendum conjugem ex charitate & iustitia obligatum esse, docet Sanchez *lib. 7. de matrim. disp. 93. n. 30. & seqq.*) aut per consuetas orationes, ac

U

exor-

reddere teneatur. cap. 6. penult. & ult. Eod. Modò tamen persona cognita fuerit in primo, vel secundo gradu consanguinitatis uxori conjuncta: quòd si in remotiori eam attingerit, nullum nascetur impedimentum etiam debitum exigendi; cum affinitas ex copula illicita, qualis est in dicto casu, ad secundum tantummodò gradum per restrictionem Tridentini extendatur. Insuper conjux contrahit ob delictum incestus cum affine commissum impedimentum perpetuum impediens, ne etiam cum alia contrahere licite possit. cap. 5. causa 35. q. 2. c. 1. 2. & 4. De eo, qui cogn. consang. ux. sua.

§. VIII.

Contraria Affinitati, & ejus impedimento est dispensatio quæ tollitur. Et verò cum affinitas saltem in linea transversali solo Jure Ecclesiastico dirimat matrimonium, ideo etiam in primo gradu hujus lineæ S. Pontifex dispensare potest, arg. c. fin. de Divortii. prout de facto Alexander VI. dispensavit cum Emanuele Rege Lusitaniæ, ut acciperet viduam fratris; Julius II. cum Henrico VIII. Rege Angliæ, ut duceret Catharinam Arragoniam viduam Arthuri fratris, à quo tamen dicebat, quendam fuisse intactam, idque approbante toto terrarum orbe; quam dispensationem postea confirmavit Clemens VII. Sic etiam Innocentius X. dispensavit cum Rege Poloniæ, ut acciperet viduam fratris. Quin imò in Veteri Lege Deuter. 25. præcipitur, ut frater fratri semen suscitet. Nec obstat, quòd S. Joannes Baptista Matth. 14. & Marci. 6. reprehenderit Herodem, eique dixerit: *non licet tibi, accipere uxorem fratris tui*: quia is adhuc vivebat, teste D. Thoma in cit.

locum Matthæi.

